

SAMMENDRAG

Dette dokumentet er den stedlige utviklingsplanen for SNK Stiklestad.

Planen skal sikre en helhetlig, kvalitetspreget og målbevisst museumsvirksomhet på SNK Stiklestad i planperioden.

SNK Stiklestads utviklingsplan må sees i sammenheng med «Der fortellinger møtes» som er den overordnede utviklingsplanen for det konsoliderte museet Stiklestad Nasjonale Kultursenter (SNK) i perioden 2021-2024. SNK sin felles visjon er Der fortellinger møtes.

Våre fire verdier er: **tankevekkende, troverdig, inviterende** og **uredd**, og vår felles ambisjon er at våre museer skal bidra til et livskraftig demokrati. SNKs virksomhet skal i planperioden rammes inn av fire strategiske satsningsområder. Disse er valgt for å styrke og tydeliggjøre SNKs samfunnsrolle som museum. **Samfunnsminne** innebærer at SNK skal utforske kulturarvens potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. **Samfunnsaktører** sier at SNK skal samarbeide med et bredt spekter av andre aktører. **Samfunnsstemme** slår fast at SNK både skal bli mer bevisst sine ytringer og bli en tydeligere stemme i samfunnsdebatten. **Samfunnshus** betyr at museene i SNK skal utvikles som møteplasser og arenaer for samfunnsdialog.

Stiklestad er kjent som stedet Olav Haraldssons falt i slaget 29.juli 1030. Etter 1030 etablerte Stiklestad seg som et av Norges mest symboltunge steder og en viktig arena for meningsbrytninger. Denne arven ønsker SNK Stiklestad å videreutvikle. Stedstilnæringen er derfor et viktig premiss for videre utvikling på Stiklestad og kan oppsummeres i følgende nøkkelord: **slagsted, symbolsted** og **sted for samfunnsdialog**. I forlengelsen av dette skal SNK Stiklestad bidra til å fylle visjonen Der fortellinger møtes ved å videreutvikle Stiklestad som et sted der meninger møtes.

Fem store prosjekt preger SNK Stiklestad sin utviklingsplan;

- Formidlingsarena Stiklestad
- Nasjonaljubileet 2030
- Talerstolen Stiklestad- Mangfold i 1000 år
- En levende spelarv på Stiklestad mot 2030
- Historisk håndverk

Tiltak innenfor de fire strategiske satsingsområdene er beskrevet i delplanene for forskning, forvaltning og formidling. Storparten av tiltakene kan ledes tilbake til de fem store prosjektene. Fornying har ikke en egen delplan- utviklingsperspektivet er gjennomgående i hele dokumentet.

Selv om utviklingsplanen har en fireårig varighet, er SNKs strategiske siktemål nasjonaljubileet i 2030.

INNHOILDSFORTEGNELSE

DEL 1 VISJON OG MUSEUMSPLOTTFORM	6
Innledning	4
Visjon og museumsplattform	6
Målgruppestrategi	6
DEL 2 FELLEDEL	8
SNKs museumsplattform	8
SNKs verdier	9
Strategiske satsningsområder: de fire s-ene	10
DEL 3 STORE PROSJEKT I PERIODEN	11
Formidlingsarena Stiklestad	11
Nasjonaljubileet 2030	12
Talerstolen Stiklestad – Mangfold i 1000 år	13
En levende spelarv på Stiklestad mot 2030	14
Historisk håndverk	14
DEL 4 MÅL OG TILTAK FOR STIKLESTAD	16
Forskning	16
Samfunnsminne	17
Samfunnsstemme	18
Samfunnsaktør	19
Samfunnshus	20
Forvaltning	21
Samfunnsminne	21
Samfunnsstemme	22
Samfunnsaktør	23
Samfunnshus	24
Formidling	25
Samfunnsminne	25
Samfunnsstemme	26
Samfunnsaktør	27
Samfunnshus	28

INNLEDNING

Stiklestad Nasjonale Kultursenter Stiklestad (SNK Stiklestad) er museet på slagstedet og symbolstedet Stiklestad. Vi har et særskilt ansvar for historiene knyttet til Olav Haraldsson/Olav den hellige gjennom tusen år, bedre kjent som olavsarven. På Stiklestad kan man besøke middelaldergården Stiklastadir, folkemuseet og kulturhuset med ulike utstillinger, samt kulturminner som Stiklestad kirke og Olavshaugen. Hver sommer arrangerer museet festivalen Olsokdagene på Stiklestad, hvor Spelet om Heilag Olav er sentralt. Vi har 30 kulturhistoriske bygninger og ca 30 000 gjenstander fordelt på flere ulike lager og magasin.

Museet har fokus på levendegjøring av historien, historisk håndverk, tematisering av historiebruk samt å utvikle Stiklestad som en arena for bred samfunnsdialog.

Ca 20 ansatte arbeider ved SNK Stiklestad og vi arbeider tett sammen med ansatte i Scandic Stiklestad om tilbud til publikum og driftsoppgaver. I tillegg bidrar et stort antall frivillige til produksjonen av Spelet om Heilag Olav og Olsokdagene på Stiklestad.

Stiklestad har i snart tusen år vært et av Norges mest symboltunge steder. Olav Haraldssons fall i slaget på Stiklestad 29.juli 1030 fikk etterhvert en symbolsk betydning som langt overskrider de umiddelbare realhistoriske konsekvensene. I forlengelsen er Stiklestad uløselig knyttet til symbolet Olav den hellige og dermed også til ulike fortellinger om Norge gjennom tusen år. Siden 1030 har derfor Stiklestad har vært en arena for religion og politikk, for symbolske markeringer, for folkefest og ulike kulturelle uttrykk, for debatt og læring, og for turisme. Alle disse dimensjonene har satt – og setter fortsatt - sine spor på Stiklestad. Stedstilnærmingen er derfor et viktig premiss for museets videre utviklingsarbeid på Stiklestad og kan oppsummeres i følgende nøkkelord: **slagsted, symbolsted** og **sted for samfunnsdialog**.

Dette dokumentet er den stedlige utviklingsplanen for SNK Stiklestad for årene 2022-2025. Stiklestad Nasjonale Kultursenter er navnet på både den konsoliderte enheten og den stedlige museumsvirksomheten på Stiklestad. I denne planen brukes videre SNK om den konsoliderte enheten og SNK Stiklestad om museumsvirksomheten på stedet Stiklestad.

Planen skal sikre en helhetlig, kvalitetspreget og målrettet museumsvirksomhet på Stiklestad i planperioden. Den må sees i sammenheng med «Der fortellinger møtes» som er SNKs overordnede utviklingsplan for 2021-2024. Denne slår fast at SNKs visjon er «Der fortellinger møtes», at SNKs verdier er tankevekkende, troverdig, inviterende og uredd og at SNKs felles ambisjon er å bidra til et livskraftig demokrati (se del 2). Selv om utviklingsplanen har en fireårig varighet, er SNKs strategiske siktemål nasjonaljubileet i 2030. Utviklingsplanen oppdateres årlig og suppleres med handlingsplaner/ årshjul.

Planen består av fem deler. Del 1 inneholder i tillegg til innledningen, visjon og museumsplattform samt målgruppestrategi for SNK Stiklestad. I del 2 gjentas sentrale elementer fra vår felles utviklingsplan, inkludert museumsplattform, verdier og strategiske satsingsområder. Del 3 fokuserer på fem store prosjekt som vil prege utviklingsplanen; **Formidlingsarena Stiklestad, Nasjonaljubileet 2030, Talerstolen Stiklestad- Mangfold i 1000 år, En levende spelarv på Stiklestad mot 2030 og Historisk håndverk.**

I del 4 er tiltakene fordelt på tre delplaner; forskning, forvaltning og formidling. Storparten av tiltakene kan ledes tilbake til de store prosjektene.

MÅLGRUPPESTRATEGI

SNK Stiklestad har mange ulike målgrupper, og hvem som besøker oss varierer med årstidene. En av våre viktigste målgrupper er barn og unge som besøker oss gjennom pedagogiske tilbud. Vi har en rekke ulike DKS tilbud, de fleste formidles på Stiklestad mens noen når ut digitalt og gjennom turnévirkosomhet. De retter seg mot flere aldersgrupper fra barnehage/småskole til videregående skole. I sommersesongen er festivalpublikummet som besøker Spelet om Heilag Olav og Olsokdagene på Stiklestad vår største målgruppe.

Andre besøkende er barnefamilier i sommersesong samt kultur/historie/håndverksinteresserte voksne i flere aldersgrupper samt pilegrimer. Kurs og konferansegjester hos Scandic Stiklestad som søker historieformidling utgjør også en betydelig andel av våre besøkende. Det samme gjelder lokalbefolkningen som er trofaste gjester året rundt. For dem er Stiklestad et møtested, et sted for å feire de store anledninger og oppleve kulturopplevelser.

Totalt sett gjør dette at SNK Stiklestad idag retter seg mot et lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt marked, om enn med noe ulik vektning og ulikt fokus.

Å arbeide med målgruppestrategi er et kontinuerlig arbeid. Strategien som er presentert her er hentet fra notat utarbeidet av markedsanalysegruppa i forbindelse med prosjektet Formidlingsarena Stiklestad, som mer detaljert beskriver dette arbeidet. Vi har latt oss inspirere av reiselivsbransjen sin måte å tenke målgrupper på. Dette innebærer blant annet å jobbe for å nå ut til ulike personas, forenklet sagt prototyper av mennesker man ønsker å ha på besøk. Interesser og drivere for besøk har blitt stadig viktigere, mens geografi og alder har liten betydning.

Pris er et viktig virkemiddel for å få besøk av de målgruppene vi vil nå. Vi ønsker at Stiklestad skal være tilgjengelig og relevant for mange, uansett inntekt og bakgrunn. Samtidig har vi et betydelig krav til egeninntjening som medfører at vi er avhengig av å prise produktene våre riktig. Vi jobber etter en pris-strategi hvor pris skal speile innhold i produkt, pris samsvarer med konkurrentene og at vi søker samarbeidspartnere for distribusjon av gratisbilletter.

SNK Stiklestad ønsker også å bruke Nasjonaljubileet 2030 som en strategisk mulighet til å skape økt oppmerksomhet om Stiklestad, både nasjonalt og internasjonalt.

Internasjonalt mener vi at det største potensialet er innenfor pilegrimssamarbeidet og koblingen til ulike olavssteder rundt omkring i verden.

Av trender i markedet ansees følgende relevante for SNK Stiklestad:

- Kunnskapsreiser/dannelsesreiser.
- Bærekraft – bidra til lønnsom utvikling som også ivaretar miljømessige og sosiale verdier.
- Reisen er målet/digital detox og spartanske reiser for pilegrimer.

Et behov for reiser og opplevelser hvor kunnskap, læring og refleksjon er en del av innholdet er et mulighetsrom vi bør utnytte for å realisere vår ambisjon om å bidra til et livskraftig demokrati.

Formidlingsarena Stiklestad vil være det viktigste prosjektet for SNK Stiklestad i gjeldende planperiode.

Prosjektet har flere delfaser. Høsten 2021 ble det satt i gang et parallelloppdrag for stedsutvikling av Stiklestad hvor to tverrfaglige team er invitert til å delta. Oppdraget handler om å skape et helhetlig konsept for slagstedet og symbolstedet Stiklestad ut fra et formidlingsperspektiv. Viktige elementer vil være plassering og bygningsmessig utforming av ny hovedutstilling, samt oppgradering av eksisterende hovedbygg. Infrastruktur mellom stedets ulike formidlingsarenaer står også sentralt. Parallelloppdraget ferdigstilles i juni 2022.

Videre tiltak er vanskelig å spesifisere før parallelloppdraget er ferdigstilt, men arbeid med finansiering og videre konkretisering av valgt konsept må prioriteres høyt de kommende årene.

Et mulig tilleggselement i stedsutviklingen er navnet på museumsvirksomheten. Stiklestad Nasjonale Kultursenter har, som nevnt innledningsvis, i en årrekke vært navnet på både den konsoliderte enheten og den stedlige museumsvirksomheten på Stiklestad. Dette oppleves som uheldig, både fordi det skaper uklarhet mellom de to nivåene og fordi kultursenter-begrepet ikke synliggjør SNKs organisasjonsidentitet som museum. Det er varslet at den konsoliderte enheten vil få et nytt navn i forbindelse med eierskapsendringen. I forbindelse med Formidlingsarena Stiklestad, er det også interessant å vurdere om det nåværende navnet er det mest hensiktsmessige for museumsvirksomheten på Stiklestad.

NASJONALJUBILEET 2030

I 2030 er det tusen år siden Olav Haraldssons fall i slaget på Stiklestad. Dette ble et brennpunkt i Norges historie, en hendelse som både realhistorisk og symbolsk har formet Norge gjennom tusen år. Dette er utgangspunktet for prosjektet Nasjonaljubileet 2030, som SNK har arbeidet med i mange år.

I samarbeid med aktører lokalt, regionalt og nasjonalt har vi allerede utarbeidet en jubileumsplattform Nasjonaljubileet 2030 – NORGE I TUSEN ÅR, med spesielt fokus på sosial bærekraft. Ambisjonen er å skape en nasjonal jubileumsfeiring som er inkluderende og samtidsrelevant, og som i tillegg til feiring inviterer hele landet med i en stor samtale om hva Norge har vært, hva Norge er og hva Norge kan og bør være. Samfunnsverdien av jubileet kan oppsummeres i tre delmål: storslåtte opplevelser, meningsfylte møter og varige verdier.

Hurdalsplattformen anerkjenner både at 2030 er et nasjonaljubileum og at SNK har et særskilt ansvar for jubileet. SNK har derfor fått midler over statsbudsjettet for 2022 for å etablere et sekretariat for nasjonaljubileet.

Sekretariatsfunksjonen skal ikke ivaretas av SNK Stiklestad. SNK Stiklestad skal i planperioden likevel jobbe aktivt for å bygge kjennskap til nasjonaljubileet, både på Stiklestad og på andre arenaer. Dette er tenkt konkretisert på følgende måte:

- Koble tema for olsokdagene til de årlige temaene i jubileumsstafetten fram mot 2030.
- Samarbeide med de årlige jubileumsaktørene om konkrete program

- Se på muligheten for å nå ut nasjonalt med eksisterende eller nye DKS produksjoner, f.eks til skoler i nærheten av regionene/institusjonene som bidrar inn i jubileumsstafetten. Både fysiske og digitale produksjoner er aktuelle.
- Koble talerstolprosjektet Mangfold i 1000 år til Nasjonaljubileet. Flere aktuelle samarbeidspartnere både lokalt, regionalt og nasjonalt.
- Samarbeide med Verdal kommune og Trøndelag fylkeskommune om lokalt og regionalt arbeid.

TALERSTOLEN STIKLESTAD – MANGFOLD I 1000 ÅR

Talerstolsatsningen er SNKs store samfunnsdialogprosjekt. Satsningen har sitt utspring på Stiklestad, og den tusenårige tradisjonen for å bruke stedet som en arena for meningsbrytninger. Målet er å styrke SNKs samfunnsrolle gjennom å utvikle museene våre som arenaer for bred samfunnsdialog. Med samfunnsdialog mener vi 1) dialog om samfunnet, 2) dialog med samfunnet og 3) dialog i samfunnet. Med bredde mener vi 1) hvilke tema som skal adresseres, 2) hvilke stemmer som løftes frem og 3) hvilke ytringsformer som brukes.

«Mangfold i 1000 år» er den overordnede tematiske rammen for SNK Stiklestads talerstolsatsning frem mot 2030 og dermed også for årene 2022-2025. Grunntanken er å forvalte SNKs posisjon som symbolsted på en måte som løfter og forsterker mangfolds-perspektivet i fremstillingen av lokale, regionale og nasjonale historier. Prosjektet er nært koblet til plattformen til Nasjonaljubileet 2030 som blant annet sier at «Tusen år med historie gir tusen historier å fortelle».

«Mangfold i 1000 år» vil være en viktig inngang til både talerstolprogrammet under Olsokdagene på Stiklestad og den langsgående, helårige museumsvirksomheten på Stiklestad. Prosjektet vil bestå av flere delprosjekter. Prosjektet «Skogfinnene i Verdal» er allerede igangsatt, og i løpet av planperioden vil det også bli jobbet med sør-samisk historie i vikingtid, fortidens kvinner og alderdom i 1000 år. Det vil i tillegg bli utviklet en helhetlig plan for prosjektet frem til og med 2030.

EN LEVENDE SPELARV PÅ STIKLESTAD MOT 2030

Prosjektet skal tematisere spelarvens fremtid på Stiklestad og utviklingen av Spelet om Heilag Olav vil stå svært sentralt.

Prosjektet vil ha to fokusområder; kunstnerisk utvikling og bærekraft.

1. Kunstnerisk utvikling

Prosjektet skal kartlegge Spelet om Heilag Olavs potensiale slik det foreligger i dag og se på muligheter for å videreutvikle kvalitetene ved spelet. Prosjektet skal også utrede det kunstneriske mulighetsrommet med tanke på både musikk- og tekstmaterialet fram mot 2030.

2. Bærekraft

Prosjektet skal vurdere «Spelet om Heilag Olav»s bærekraft, både med tanke på økonomi, samfunn- og miljø, med et spesielt fokus på sosial bærekraft. Prosjektet skal også kartlegge aktuelle samarbeidspartnere, for gjennomføring og utvikling av spelet.

SNK skal engasjere en ekstern prosjektleder til å lede arbeidet med å utrede disse spørsmålene i tråd med prosjektstrukturen, med sterkt fokus på inkludering i prosessen og bærekraft i anbefalingene. Prosjektleder skal også skrive en rapport som legges frem for SNKs styre innen utgangen av 2022. Anbefalingene i prosjektet vil danne grunnlag for tiltak som må tas inn i revidert plan og videre handlingsplaner for 2023

Frivillighetsapparatet for Spelet om Heilag Olav, manuseier Verdal kommune, Okkenhaug-familien og andre interessenter vil på ulike måter bli involvert i prosjektet.

HISTORISK HÅNDVERK

Som museum har vi et ansvar for å jobbe med immateriell kulturarv. Vår hovedtilnærming til dette er historisk håndverk. Museumsmeldinga «Museene i samfunnet. Ting, tillit og tid framhever at det er en viktig oppgave for museene å legge til rette for at håndverkstradisjoner og kulturuttrykk blir holdt i hevd. De siste årene har SNK Stiklestad styrket sin kompetanse og kunnskap om historisk håndverk på flere områder. Gjennom byggingen av middelaldergården Stiklastadir med langhus, gjesteloft og fjøs/stall har vi tilegnet oss unik kunnskap om gamle byggeteknikker og verktøy. Kunnskapen om istandsetting, materialbruk og verktøy knyttet til folkemuseets bygninger fra 16-1900 tallet er også stor og oppdatert. Vårt fremste område er trehåndverk, men også jernutvinning, smiing, skinn og tekstilarbeid beherskes av flere ansatte.

Vårt arbeid med historisk håndverk har derfor en stor tidsdybde, og er en fellesnevner for arbeidet både med middelaldergården Stiklastadir og folkemuseet.

SNK Stiklestad har siden oppstarten av studiet vært læringsarena for studenter ved NTNU sitt bachelorprogram for tradisjonelt bygghåndverk, og til høsten starter det tredje kullet studenter hos oss.

SNK Stiklestad skal framover bruke vår håndverkskunnskap til bygge- og istandsettingsprosjekter, forskning og kunnskapsoverføring.

Prosjektet historisk håndverk deles inn i tre hovedområder:

1. Utvikling av folkemuseet- satsing på håndverksmiljø

En helhetlig plan for utvikling av folkemuseet skal utarbeides tidlig i planperioden. Vi ønsker et klarere skille mellom kulturhistoriske bygg og områder og bruksbygg. Vi vil også tilby mer håndverksformidling. Inntakspolitikken for både gjenstander og bygg skal avspeile vår satsing på håndverk

Det største prosjektet i inneværende planperiode vil være Ingvaldsengården med snekkerverksted. Dette omfatter både istandsetting av bygninger og registrering av et betydelig antall gjenstander.

2. Utvikling av middelaldergården Stiklastadir

I årene fram mot 2030 skal middelaldergården Stiklastadir utvikles til et komplett gårdstun. Den helhetlige planen for dette arbeidet skal revideres i løpet av planperioden. I tillegg skal det bygges en stovebygning (årestue). Til dette prosjektet er det en rekke tiltak, både innenfor kildesøk og forskning i forkant, håndverksforskning underveis i bygginga sammen med studenter og elever, samt håndverksformidling.

3. Kunnskapsoverføring, kunnskapsutvikling, samhandling og forskning

SNK Stiklestad skal i planperioden jobbe med kunnskapsoverføring til flere målgrupper med hovedfokus på studenter og elever. Vi ønsker også å jobbe sammen med eksisterende og nye samarbeidspartnere, både innen frivillige organisasjoner og bedrifter for å øke interessen for tradisjonshåndverk. Vi har også en ambisjon om å øke vår forskning på området.

De viktigste tiltakene vil være:

- Læringsarena for NTNU, bachelorstudium i tradisjonelt bygghåndverk kull 2022-2026.
- Linjeundervisning for Sund folkehøyskole sin linje Historisk Håndverk
- Delta i interregprosjekt- «Tradisjonelt håndverk og bærekraftige bygging i Nordens Grønne Belte»
- Tilby kurs og opplæring for byggfag ved videregående skoler i regionen.
- Samarbeide med næringsliv og frivillige lag og foreninger om kompetanseheving for håndverkere, lærlinger og elever.
- Øke interesse for håndverk blant barn og barnefamilier, bl.a. gjennom Vikingsommer

Samfunnsminne

Satsningsområde som sier at SNK skal utvikle våre samlinger og øvrige virksomhets potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. Dette inkluderer en anerkjennelse av at et objekt aldri har bare en historie, av at museet alene ikke kan fortelle samfunnets historier og av viktigheten av å se materiell og immateriell kulturarv i sammenheng.

Strategisk mål

FoU-målet for samfunnsminne-satsningen er knyttet til SNKs spesialkompetanse innen de to fagfeltene håndverk og samlingsspesifikk teknisk kunnskap, områder som kjenne- tegnes av et tett bånd mellom materiell og immateriell kulturarv. Målet er å styrke SNKs kompetanse på og bidrag til disse fagfeltene gjennom en sterkere forskningsatsning. For SNK Stiklestad vil dette bety tiltak som skissert nedenfor.

Tiltak

- Som en del av prosjektet **Formidlingsarena Stiklestad** skal vi sammen med Fortidsminneforeningen øke kunnskapsgrunnlaget for å formidle Olavshaugens mange historier. Øke kunnskapen om **slagstedet** og **symbolstedet Stiklestad**.
- **Historisk håndverk**
  - Stovebygning på Stiklastadir.
    - Egen forskning og kunnskapsutvikling, studieturer for å se på årestuer i Norge. Kildesøk i materiell fra arkeologiske utgravninger i Trondheim og tidligere forskning.
    - Aktuelle studentoppgaver - bachelor i historie, kulturminneforvaltning?
  - Dokumentasjon av eksperiment med jernblestring og foredrag om tema.
  - 2022- bachelorstudentene i tradisjonelt bygghåndverk skal levere sine bacheloroppgaver. Vi skal være tett på som mentorer/veiledere og hente ut kunnskapsutvikling både på Stiklestad og i organisasjonen forøvrig.
  - Ingvaldsengården med snekkerverksted. Samarbeide med frivillige og lokale aktører om innsamling av minner og utarbeide oversikt over gjenstander laget i snekkerverkstedet. Kan muligens resultere i en publikasjon, f.eks artikkel i årbok.

Samfunnsstemme

Satsningsområde som sier at SNK både skal bli mer bevisst sine ytringer og en tydeligere stemme i samfunnsdebatten. Ambisjonen må ikke forveksles med at SNK kun skal ha én stemme eller én ytringsform: ytringsfrihet skal prege SNKs arbeid både innad og utad og museumsytringer kan ta mange ulike former. Satsningsområdet er viktig for SNKs synlighet, og for å vise at museer i kraft av sitt samfunnsansvar ikke kan eller skal være nøytrale: de skal være aktive bidragsytere i den offentlige samtalen.

Strategisk mål:

FoU-målet for samfunnsstemme-satsningen er knyttet til SNKs rolle som en museumsfaglig stemme. Målet er at SNK skal styrke sin synlighet og posisjon i det nasjonale kultur-, kunnskaps- og museumslandskapet. SNK Stiklestad skal gjøre dette gjennom tiltak som beskrevet nedenfor.

Tiltak:

- **Nasjonaljubileet 2030 og Formidlingsarena Stiklestad**
  - Være en tydelig stemme i samfunnsdebatten knyttet til nasjonaljubileet.
  - Delta i demokratinettverket.
- **Historisk håndverk:**
  - Stiklestad skal delta aktivt i handverksnettverket og søke om å delta på et nytt forskningsprosjekt høsten 2022. I forlengelsen av dette, se på muligheten for å etablere blogg for historisk håndverk på Stiklestad.

Samfunnsaktører

SNK skal samarbeide med et bredt spekter av andre samfunnsaktører. Dette innebærer en ambisjon om at samskaping skal være et kjennetegn ved SNKs virksomhet og at vi stadig må utfordre idéen om hvem som er relevante samarbeidspartnere for museene våre.

Strategisk mål:

FoU-målet for samfunnsaktør-satsningen er knyttet til SNKs samarbeid med andre forskningsinstitusjoner. Målet er at vi gjennom et tett samarbeid med universitetssektoren skal styrke vårt eget forskningsarbeid, stimulere til ekstern forskning på vår virksomhet og skape grunnlag for en større forskningssatsning knyttet til Nasjonaljubileet 2030.

Tiltak:

- **Nasjonaljubileet 2030 og Formidlingsarena Stiklestad**
Holde oss oppdatert på og stimulere til «Olavsforskning» på ulike nivå, med formål om å øke og fornye kunnskapen relatert til **slagstedet** og **symbolstedet** Stiklestad
  - SNK Stiklestad skal jobbe tett sammen med universitetssektoren, spesielt gjennom å bygge videre på samarbeidsavtalen med NTNU.
  - Være en pådriver for en bred, nasjonal forskningssatsing mot 2030.
  - Holde oss oppdatert på nasjonal og internasjonal forskning om vikingtid og middelalder generelt og Olav spesielt. Koble dette til Den digitale Olavskilden.
  - Georadar/slagstedforskning i forbindelse med stedsutvikling på Stiklestad
  - Oppmuntre til bachelor og masteroppgaver innenfor tema vi trenger mer kunnskap om.
- **Historisk håndverk.** SNK Stiklestad skal være læringsarena for NTNUs bachelorstudium i tradisjonelt bygghåndverk for 2022-2026

Samfunnshus

Museene i SNK skal utvikles som møteplasser og arenaer for dialog. Dette innebærer å sette aktuelle og engasjerende tema på dagsorden, å etablere gode interne fellesarenaer og å invitere et bredt spekter av stemmer og grupper inn i museene. Satsningen gjelder både SNKs stedlige og digitale plattformer.

Strategiske mål:

FoU-tilnærmingen for samfunnshus-satsningen er knyttet til to områder: viktigheten av interne fellesarenaer og SNKs store samfunnsdialogsatsning talerstolprosjektet.

SNK skal styrke sin kompetanse på og bidrag til fagfeltet samfunnsdialog og samskaping på museum gjennom en sterkere forskningsatsning knyttet til talerstolarbeidet.

Tiltak:

- **Mangfold i 1000 år.**
  - «**Skogfinnene i Verdal**». Artikkel basert på kildesøk og prosjektmedarbeiders arbeid.
  - «**Fortidens kvinner**».
    - Samarbeid med relevante fagmiljø og utdanningsinstitusjoner om gjenskaping av tekstiler til gildehallen i Stiklastadir.
    - «Vikingkvinner i krig»- kildesøk og kunnskapsinnhenting
- **Historisk håndverk**
  - Åpning av Ingvaldsengården med snekkerverksted vil kreve stort fokus på tverrfaglig arbeid. Kunnskapsutvikling på tvers i organisasjonen.
- Forske på egen formidling og metode for samfunnsdialog

FORVALTNING

Stiklestad vil ha fokus på vårt felles mål om å aktivisere samlingene våre gjennom et tett samarbeid mellom forvaltning, forskning og formidling og gjennom å invitere stadig nye stemmer inn i vårt forvaltningsarbeid. Slik skal SNK synliggjøre museumssamlingers potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger.

Samfunnsminne

Satsningsområde som sier at SNK skal utvikle våre samlinger og øvrige virksomhets potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. Dette inkluderer en anerkjennelse av at et objekt aldri har bare en historie, av at museet alene ikke kan fortelle samfunnets historier og av viktigheten av å se materiell og immateriell kulturarv i sammenheng.

Strategiske mål:

Samfunnsminneperspektivet er svært viktig for forvaltning. For å kunne utnytte dette potensialet i samlingene våre må vi vite hva vi har, hvor vi har det og i hvilken tilstand det er. I tråd med dette skal SNK Stiklestad utrede og forbedre bevarings og sikringsforhold, og gjennomføre en utredning som redegjør for både innhold og særpreg i museets samlinger

Tiltak:

- Som en del av prosjektet **Formidlingsarena Stiklestad** skal vi bidra aktivt inn i utredning av planteskolen som fellesmagasin og se dette i sammenheng med magasinbehov og muligheter i stedsutvikling av Stiklestad, kortsiktig og langsiktig.
- Formidlingsarena Stiklestad – ferdigstille parallelloppdrag juni 2022
- En levende spelarv på Stiklestad mot 2030 – levere en anbefaling til styret desember 2022.
- SNK Stiklestad skal ilar planperioden flytte gjenstander ut av lageret ved Rinnleiret.
- Iverksette høyeste prioriterte tiltak ihht. sikringsplan. Eks- flytte husmannsplass.
- Jobbe med bygningsvern og vedlikehold ihht vedlikeholdsplan.
- Vurdere overvåkningssystem for fukt og temperatur på bygninger og for gjenstander i magasin.
- Ta i bruk bygningsvernmodul for primus.
- **Mangfold i 1000 år**
  - **«Skogfinnene i Verdal»**
Lete etter spor av skogfinske tradisjoner i våre samlinger og synliggjøre dette.
- **Nasjonaljubileet 2030 – Den digitale Olavskilden**
Innsamling av Olavsminner og spor.

- **Historisk Håndverk.**
  - Utvikling av folkemuseet på Stiklestad.
    - Tydeliggjøre håndverkssatsing i inntakspolitik.
    - Vurdere hus på lager
    - Ingvaldsengården med snekkerverksted
      - Istandsetting av bygninger og gjenstander. Et omfattende arbeid som vil prege hele planperioden.
      - Registrering av gjenstandssamling. Dette er et stort og omfattende arbeid som vil ta mye av ressursene hos samlingsforvalteren de neste årene.
  - Flytting av husmannsplassen
  - Gjersinguthus, studentprosjekt for NTNU 2024-2025

Samfunnsstemme

Satsningsområde som sier at SNK både skal bli mer bevisst sine ytringer og en tydeligere stemme i samfunnsdebatten. Ambisjonen må ikke forveksles med at SNK kun skal ha én stemme eller én ytringsform: ytringsfrihet skal prege SNKs arbeid både innad og utad og museumsytringer kan ta mange ulike former. Satsningsområdet er viktig for SNKs synlighet, og for å vise at museer i kraft av sitt samfunnsansvar ikke kan eller skal være nøytrale: de skal være aktive bidragsytere i den offentlige samtalen.

Strategisk mål:

Forvaltning er å ta vare på spor etter levd liv og museene forvalter en viktig del av samfunnets minner. SNKs mål for kommende periode er derfor å synliggjøre og utvikle vår kompetanse innenfor forvaltning, både for å styrke vår egen fagstemme og for å løfte fortidens stemmer inn i samfunnsdebatten.

Tiltak:

- Stiklestad skal delta aktivt i tre museumsnettverk: Demokratinetttverket, mangfoldsnettverket og håndverksnettverket. Skal også sjekke ut samlingsnettverket i perioden.
- Holde oss oppdatert og ta i bruk muligheter som ligger i KulturIt innenfor forvaltning

Tiltak:

- **Historisk håndverk**
  - Deltakelse på nasjonale arenaer som bygningsvernkonferanse, håndverksdager
  - Lokalt samarbeid. Interregprosjekt i tradisjonelt bygghåndverk, vide-regående skoler, evt. koble på lokalt næringsliv og offentlige samarbeidspartnere innen bygghåndverk. Dette arbeidet må knyttes til store bygge-prosjekt vi jobber med uansett, som f.eks stovebygning til Stiklastadir, Ingvaldsengården eller Husmannsplassen.

Samfunnsaktør

Satsningsområde som sier at SNK skal samarbeide med et bredt spekter av andre samfunnsaktører. Dette innebærer en ambisjon om at samskaping skal være et kjennetegn ved SNKs virksomhet og at vi stadig må utfordre idéen om hvem som er relevante samarbeidspartnere for museene våre.

Strategisk mål:

SNK har en sterk tradisjon for å involvere ulike grupper og aktører i vårt forvaltningsarbeid. Samfunnsaktør-målet for forvaltning er å videreutvikle og styrke samarbeidets rolle i fagfeltet.

Tiltak:

- **Historisk håndverk:**
  - Stiklestad skal videreutvikle samarbeidet med NTNUs bachelorprogram i tradisjonelt bygghandverk.
  - Stiklestad skal aktivt involvere frivilligheten i vårt forvaltningsarbeid
    - Samarbeide tettere med frivillige og lokale lag og foreninger om innsamling av minner og oversikt over gjenstander laget i Ingvaldsen snekkeri
    - Prosjektbasert istandsetting/maling på friluftsmuseet
- **Mangfold i 1000 år**
  - «Skogfennene i Verdal». Samarbeide med Norsk Skogfinsk museum, Verdal kommune og lokalt næringsliv .
  - «Sør-samisk historie i vikingtiden». Samarbeide med det samiske miljøet i området og relevante aktører innenfor Nasjonaljubileet 2030 – Norge i 1000 år.

Samfunnshus

Satsningsområde som sier at museene i SNK skal utvikles som møteplasser og arenaer for dialog. Dette innebærer å sette aktuelle og engasjerende tema på dagsorden, å etablere gode interne fellesarenaer og å invitere et bredt spekter av stemmer og grupper inn i museene. Satsningen gjelder både SNKs stedlige og digitale plattformer.

Strategiske mål:

Samfunnshusinnngangen til forvaltning handler både om hvordan vi jobber med forvaltning internt i SNK og om hvilke stemmer, fra fortid og nåtid, som inkluderes i vårt samlingsarbeid. Forvaltning har derfor to mål for satsningsområdet samfunnshus:

SNK skal styrke samtids- og mangfoldsperspektivet i våre samlinger og skal i planperioden ha spesielt fokus på kjønnspektiv i forvaltningsarbeid

- **Mangfold i 1000 år.**
  - «**Skogfinnene i Verdal**». Synliggjøre spor etter skogfinske tradisjoner i våre samlinger.
  - «**Fortidens kvinner**» Kvinnelig håndverkskultur i Verdal (slutten av planperioden)
- **Formidlingsarena Stiklestad.**
  - Krigshistorisk utstilling skal vurderes og sees i sammenheng med utvikling av Olavshaugen og pedagogiske tilbud knyttet til kunnskapsreiser. Relevant for **symbolstedet** Stiklestad og historiebruk.
  - Veghistorisk utstilling skal vurderes i dialog med Statens Vegvesen.
- Stiklestad skal hvert år registrere og legge ut minst 100 objekt på Digitalt museum. Som tidligere nevnt vil gjenstander tilhørende Ingvaldsengården med snekkerverksted ha prioritet i perioden. Her er første milepæl benkeverksted med tilhørende gjenstander, planlagt ferdigstilt til sommeren 2023.

FORMIDLING

Stiklestad sin formidling skal skape verdifulle opplevelser og nye tanker. Vi skal løfte samfunnets mange stemmer og fortellinger og trekke linjer mellom fortid, nåtid og fremtid. Vår formidling skal bygge på grundig kunnskapsutvikling og tett dialog med verden rundt oss. Vårt formidlingstilbud skal være bredt i betydningen et tilbud for alle, og spisset i betydningen aktivt arbeid med begrepene tilgjengelighet, mangfold og relaterbarhet. Vår formidling skal bidra til å skape møter mellom mennesker, historier og meninger som inspirerer til samtale, refleksjon og samfunnsengasjement og i forlengelsen av det bidrar til et livskraftig demokrati.

Samfunnsminne

Satsningsområde som sier at SNK skal utvikle våre samlinger og øvrige virksomhets potensial som inngang til samfunnets mange fortellinger. Dette inkluderer en anerkjennelse av at et objekt aldri har bare en historie, av at museet alene ikke kan fortelle samfunnets historier og av viktigheten av å se materiell og immateriell kulturarv i sammenheng.

Tiltak:

- Som en del av prosjektet **Formidlingsarena Stiklestad** skal vi sammen med Fortidsminneforeningen utvikle potensialet i formidlinga av Olavshaugens mange historier, med det formålet og tydeliggjøre **slagstedet** og **symbolstedet** Stiklestad.
- Som en del av prosjektet Mangfold i 1000 år skal vi:
- Undersøke museets egne samlinger og gårder med skogfinske aner for å se etter spor etter **skogfinske tradisjoner** og formidle dette.
- Utvikle formidling av sør-samisk historie i vår eksisterende og nye vikingtids- og middelalderformidling. Se på muligheten for å koble dette prosjektet mot relevante aktører i **Nasjonaljubileet 2030 – Norge i 1000 år**.
- Utforske mulighetsrommet for formidling av «**Alderdom i 1000 år**», med spesielt fokus på demente.

- **Historisk håndverk.** Stiklestads formidling skal i årene 2021-2024 ha fokus på immateriell kulturarv, gjennom styrket handverksformidling
  - For barn og barnefamilier under sommersesongen, på Stiklastadir og friluftsmuseet.
  - i samarbeidet med Sund folkehøyskole om linja Historisk Håndverk
  - kurs/formidling til videregående elever knyttet til egne byggeprosjekt.

- **Mangfold i 1000 år og En levende spelarv på Stiklestad mot 2030.** I arbeidet med formidling skal man spesielt legge vekt på hvilke valg man tar i forhold til kjønnsrepresentasjon og kjønnsperspektiv spesielt i. Delprosjektet «**Fortidens kvinner**» har flere uttrykksformer, f.eks. som
  - håndverksformidling i Stiklastadir

- «Vikingkvinner i kamp» Dette prosjektet ønskes realisert i bl.a. i tett samarbeid med kunstnerisk team og frivillighetsapparatet for Spelet om Heilag Olav. Kunnskap innhentet om temaet skal også inngå i annen formidling ved SNK Stiklestad.

- **Nasjonaljubileet 2030 – Den digitale Olavskilden.**

Samfunnsstemme

Satsningsområde som sier at SNK både skal bli mer bevisst sine ytringer og en tydeligere stemme i samfunnsdebatten. Ambisjonen må ikke forveksles med at SNK kun skal ha én stemme eller én ytringsform: ytringsfrihet skal prege SNKs arbeid både innad og utad og museumsytringer kan ta mange ulike former. Satsningsområdet er viktig for SNKs synlighet, og for å vise at museer i kraft av sitt samfunnsansvar ikke kan eller skal være nøytrale: de skal være aktive bidragsytere i den offentlige samtalen.

Strategiske mål:

Formidlingsmålet for samfunnsstemme-satsningen er knyttet til perspektivene synlighet og samfunnsansvar. Målet for satsningsområdet er todelt:

1. SNK skal kommunisere sin kompetanse og egenart som museum
2. Bidra inn i SNKs felles arbeid med å utvikle og implementere en felles bærekraftstrategi

Tiltak:

- Stiklestad skal delta aktivt i tre museumsnettverk: Demokratinetttverket, mangfoldsnettverket og håndverksnettverket.
  - Stiklestad skal være en tydeligere stemme i lokalsamfunnet når det er saker som vi har kompetanse på eller som angår oss.
2. SNKs formidling skal utfordre etablerte sannheter.

Tiltak:

- Stiklestad skal jobbe aktivt med våre formidlingstilbud i forbindelse med Vikingsommer. Tilbudene skal vurderes ihht utviklingsplanen og ha et klart fokus på å tydeliggjøre formidlingen av **slagstedet** og **symbolstedet** Stiklestad. Som et **sted for samfunnsdialog** ønsker vi å ha fokus på kildekritikk, utfordre våre besøkende til å tenke og mene selv, samt ha toleranse for andres meninger.

Samfunnsaktør

Satsningsområde som sier at SNK skal samarbeide med et bredt spekter av andre samfunnsaktører. Dette innebærer en ambisjon om at samskaping skal være et kjennetegn ved SNKs virksomhet og at vi stadig må utfordre idéen om hvem som er relevante samarbeidspartnere for museene våre.

Strategiske mål:

Formidlingstilnærmingen til samfunnsaktører-satsningen er knyttet til verdien av samskaping og viktigheten av mangfold i valget av samarbeidspartnere. Dette er oversatt til to mål:

1. SNK skal, med utgangspunkt i Fagfornyelsen, utvikle sin regionale og nasjonale rolle i Den kulturelle skolesekken (DKS)

Tiltak:

SNK Stiklestad skal fortsatt være en arena for SPOR – årlig møteplass for kulturarv i DKS

SNK Stiklestad skal videreutvikle sin rolle som nyskapende DKS-leverandør, analogt og digitalt, til kommuner og fylker.

- Stiklestad skal jobbe aktivt nasjonalt for å nå ut med DKS tilbudet «Gutten som ble hele Norges Olav den hellige». Synliggjøring av **slagstedet** og **symbolstedet** Stiklestad nasjonalt.
- Stiklestad skal lage en digital produksjon som skal tilbys DKS i hele landet som en del av **Nasjonaljubileet 2030**.
- Stiklestad skal starte en revidering/fornyning av eksisterende stedlige og turnebasert DKS tilbud til kommunene og fylkene.
- Stiklestad skal i samarbeid med Falstadsenteret bidra i arbeidet med å få voksenopplæringa inn i DKS ordninga.
- Gjennom nyutviklede DKS- tilbud i perioden, skal Stiklestad i større grad utfordre elever til kildekritikk og kritisk tenkning

2. SNK skal være uredde i sine valg av samarbeidspartnere

Tiltak:

- **Mangfold i 1000 år Olsokdagene på Stiklestad.** Utfordre oss til nye, spennende samarbeidskonstellasjoner i forbindelse med arbeidet med talerstolen Stiklestad.
- **Nasjonaljubileet 2030.** Søke samarbeidspartnere nasjonalt og internasjonalt for å styrke Stiklestad sin posisjon og bygge kjennskap mot 2030.
  - Nasjonalt-både i det nasjonale nettverket og langsgående kulturaktører. Tenke utradisjonelt og koble på flere i dette arbeidet.
    - Årlige tema for 2030 samarbeid skal relateres til tema for Olsokdagene
    - Programsamarbeid med årlige jubileumsaktører.
  - Internasjonalt- pilegrimssamarbeid og «olavsaktører» via den digitale Olavskilden.

- **En levende spelarv på Stiklestad mot 2030.** Søke samarbeidspartnere for utvikling og gjennomføring med fokus på bærekraft. Frivillighetsapparatet for spelet er en selvskreven samarbeidspartner, men også lokalt næringsliv og andre interessenter kan være aktuelle.

Samfunnshus

Satsningsområde som sier at museene i SNK skal utvikles som møteplasser og arenaer for dialog. Dette innebærer å sette aktuelle og engasjerende tema på dagsorden, å etablere gode interne fellesarenaer og å invitere et bredt spekter av stemmer og grupper inn i museene. Satsningen gjelder både SNKs stedlige og digitale plattformer

Strategisk mål:

Formidlingstilnærmingen for samfunnshus-satsningen er knyttet til både viktigheten av å ha interne fellesarenaer og til verdien av tilgjengelighet og bredt eierskap. Dette gir følgende mål:

SNK skal legge til rette for at et bredere spekter av samfunnet kjenner eierskap til våre arenaer

Tiltak:

- **Formidlingsarena Stiklestad og Nasjonaljubileet 2030**
  - Stiklestad skal legge til rette for at lokalbefolkningen, og spesielt barn og unge, skal føle tilhørighet og eierskap til Stiklestad mot 2030.
  - Utvikle mulighetsrommet i digital formidling på Stiklestad for et bedre tilbud til besøkende.
- Ta imot lokale initiativ om samarbeid, og være kreativ om hva man kan bidra med, samarbeide om eller inkludere initiativet i pågående prosjekt. Eksempler på dette kan være samarbeid med andre aktører om lokale historiske hendelser.
- Fornye og utvikle eller avvikle foredragsrekkene Gjenstandene Forteller og Onsdagstreff
- I arbeidet med nye DKS-tilbud skal medvirkning av barn og unge i utviklingsprosessen testes ut.

STIKLESTAD